

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsvisie Meierijstad

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

23 februari 2021 / projectnummer: 3440

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Meierijstad wil voordat de Omgevingswet in werking treedt een omgevingsvisie vaststellen voor haar hele grondgebied. In een omgevingsvisie staat het langetermijnbeleid van de gemeente voor de fysieke leefomgeving en de samenhang hierin. Voor het besluit hierover is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeente Meierijstad heeft de Commissie gevraagd te adviseren over de inhoud van het MER.

De gemeente wil de hoofddoelen van het omgevingsbeleid baseren op dat wat wettelijk nodig is, en het bestaande gemeentelijk beleid grotendeels overnemen, maar heeft ook een aantal nieuwe ambities benoemd.

Wat is het doel van een omgevingsvisie?

De omgevingsvisie is het instrument dat de basis vormt voor het omgevingswetstelsel in een gemeente. De omgevingsvisie is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de *samenhang* tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Leidende principes in de omgevingswet, en dus ook voor de visie zijn het voorzorgsbeginsel, preventief handelen, aanpak bij de bron en de vervuiler betaalt. De omgevingsvisie moet dus inzicht geven in wat Meierijstad moet (de opgaven en huidige knelpunten), wat Meierijstad wil (ambities) en hoe Meierijstad dat wil bereiken (met beleid, programma's) en welke keuzes hierbij gemaakt kunnen en moeten worden.¹

Wat is de rol van een MER bij het visieproces?

Het MER dient ervoor te zorgen dat het belang van de leefomgeving volwaardig mee kan wegen bij het besluit over de visie. Het MER verkent de huidige en mogelijk toekomstige opgaven en risico's op milieugebied. Hierdoor maakt het MER duidelijk waar maatregelen nodig zijn om een aanvaardbaar woon- en leefmilieu te garanderen, nu en in de toekomst. Het MER biedt daarnaast ook verdergaande en meer concrete verkenningen van mogelijke oplossingsrichtingen (alternatieven) met mogelijk minder milieugevolgen. Het onderzoek hiernaar hoeft niet te betekenen dat deze oplossingsrichtingen ook moeten worden gekozen. Maar het MER houdt de visie op die manier wel een spiegel voor. Dan kunnen belangrijke vragen beantwoord worden zoals:

- Waar staat de gemeente?
- Wat wil de gemeente bereiken?
- Waar wringt de schoen en wat zijn de opties van de gemeente?
- Wat zijn de effecten van de visie op leefomgeving en worden doelen gehaald?

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie is gevraagd te beoordelen of de milieu-informatie compleet en van de juiste kwaliteit is, zodat de gemeenteraad goed geïnformeerd kan besluiten over de visie. Omdat het MER moet aansluiten bij de visie en de hierin te nemen besluiten, is eerst belangrijk om de aard van de visie te benoemen.

¹ Zie hierover onder andere het [spiekbriefje](#) voor omgevingsvisies van de VNG.

De visie bevat een foto van de huidige situatie en een eerste, uitvoerige inventarisatie van wensen en opgaven. De visie bevat wel veel ambities en wensen, maar ze zijn meestal niet concreet en worden niet geprioriteerd, zodat nog niet duidelijk is wat Meierijstad wil bereiken. Ook hoe Meierijstad de ambities wil realiseren wordt nog niet beschreven. Hierdoor is het ook niet duidelijk welke ambities samengaan of waar juist keuzes gemaakt moeten worden. Juist het duiden van de noodzaak van keuzes en de mogelijkheden die daarin bestaan is essentieel voor een besluit over een integrale gemeentelijke omgevingsvisie. De voorliggende Omgevingsvisie kan zo beschouwd worden als een nuttige eerste stap op weg naar een visie die voldoet aan de eisen.

Het globale en verkennende karakter van de Omgevingsvisie, zonder duiding van besluiten en afwegingen die daarbij spelen, betekent dat een volwaardig MER (met oplossingsrichtingen en effecten daarvan) niet past. Maar dat betekent niet dat het MER geen goede rol kan en moet spelen in het visieproces. Het MER kan met een goede foto van de leefomgeving de huidige staat en knelpunten van Meierijstad in beeld brengen, en vervolgens tegen de achtergrond van de gemeentelijke ambities de opgaven voor de komende jaren benoemen, en evalueren of het huidige beleid daarbij voldoet of bijstelling behoeft (noodzaak van keuzes).

Vervolgens kan het MER aangeven waar als vervolg op de voorliggende visie concrete besluiten nodig zijn, waarvoor concrete oplossingsrichtingen kunnen worden verkend. Ook kan het MER aangeven op welke manier het milieubelang bij die concrete vervolgbesluiten een volwaardige rol kan spelen. Het MER kan daarmee, juist bij deze eerste versie van de visie, een belangrijke rol als spiegel vervullen.

Het MER zoals nu opgesteld biedt echter maar zeer beperkt een spiegel voor de visie. Dat komt vooral doordat de bij de visie passende onderzoeksvragen beperkt worden opgepakt. Het MER geeft met de foto van de leefomgeving aan wat de situatie in Meierijstad op dit moment is, maar een goede (ruimtelijke) analyse van de staat en de knelpunten van Meierijstad, evaluatie van het huidige beleid en wensen en opgaven ontbreekt. Ook is niet helder wat het onderscheid is tussen nieuw beleid en bestaand beleid. Het MER geeft niet aan dat het ontbreken van nieuw beleid ervoor zorgt dat oplossingen voor milieuknelpunten uit blijven, en doet geen aanbevelingen om oplossingen dichterbij te brengen. Het MER geeft slechts schaarse aanbevelingen voor de verdere uitwerking. Het geeft geen zicht op hoe het belang van de leefomgeving in toekomstige uitwerkingen/besluiten mee kan wegen, bijvoorbeeld doordat een MER wordt opgesteld bij een programma. Daarbij komt nog dat de teksten uit het MER vaak lastig navolgbaar zijn. Zo ontbreekt veelal de koppeling met de visie, en is de effectbepaling niet overal consistent en navolgbaar (ook omdat het type besluiten zich nog niet leent voor een effectbepaling, terwijl dat in het MER wel gesuggereerd wordt).

Overigens beoordeelt de Commissie hierbij het eindrapport van het m.e.r.-proces. De Commissie begreep uit de gesprekken dat bij het ontwikkelen van de visie de inzichten die tijdens het opstellen van het MER naar boven kwamen hebben geholpen; de Commissie adviseert dit proces nader te beschrijven.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER tekortkomingen. De Commissie adviseert voorafgaand aan het besluit het MER zodanig aan te passen dat het een spiegel kan zijn voor deze eerste versie van de omgevingsvisie. Naast de hierboven genoemde rol van het MER kunnen de stappen in hoofdstuk 2 en verder van het R&D advies van de Commissie hierbij nu en bij volgende versies van de visie een hulp zijn. Maak duidelijk hoe de

instrumenten uit de omgevingswet ingezet kunnen worden in het vervolg zoals het omgevingsplan, programma's en bij een eventuele volgende versie van de omgevingsvisie. Geef ook aan hoe het milieubelang en effecten op het leefmilieu bij deze besluiten zal worden meegewogen.

Samenhang en samenwerking in het belang van de fysieke leefomgeving

Vanuit milieu-oogpunt is het noodzakelijk om functies te veranderen, te intensiveren en te combineren en dat het maken van keuzes onvermijdelijk is om de kwaliteit van de leefomgeving op lange termijn te borgen én de eigen ambities zoveel mogelijk te behalen. Dit geldt voor alle overheden in Nederland, en ook voor Meierijstad. Zeker in een fusiegemeente zoals Meierijstad, kan het visieproces helpen bij het tot stand komen van gezamenlijke richtpunten voor de fysieke leefomgeving.

Om dit doel te behalen is cruciaal dat naast het ambtelijk apparaat, bewoners en bedrijven ook gemeenteraad en college van B&W gezamenlijk betrokken zijn bij het visieproces. **De Commissie geeft daarom met klem ter overweging om de eerste inventarisatie die nu is uitgevoerd, te benutten om tot een integrale en door alle partijen gedragen volwaardige omgevingsvisie te komen op de fysieke leefomgeving van Meierijstad.** Dan is het ook mogelijk een volwaardig MER op te stellen, met een focus op knelpunten en opgaven waar de gemeente voor staat en de keuzes die de gemeente heeft om daar invulling aan te geven (het volledige schema uit het NRD advies).

Aanleiding MER

Een omgevingsvisie beschrijft het integrale beleid van de gemeente met betrekking tot de fysieke leefomgeving voor de lange termijn, hoe de gemeente omgaat met thema's zoals energie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, wonen, werken, mobiliteit, duurzaamheid en gezondheid.

Omdat de omgevingsvisie van Meierijstad mogelijk kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten, is het wettelijk verplicht om een plan-MER op te stellen. Daarnaast kan een plan-MER-plicht ontstaan als op grond van de Wet natuurbescherming een Passende Beoordeling moet worden gemaakt; dat is het geval als belangrijke negatieve effecten op Natura 2000-gebied niet met zekerheid uitgesloten zijn.

Rol van de Commissie

De onafhankelijke Commissie m.e.r. is bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. In sommige gevallen is een advies van de Commissie m.e.r. verplicht, maar in dit geval heeft de gemeente Meierijstad zonder wettelijke verplichting om een advies gevraagd over de inhoud van het nog op te stellen MER. De gemeente Meierijstad heeft het MER aan de Commissie voorgelegd.

De Commissie m.e.r. stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De Commissie schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag - in dit geval de gemeenteraad van Meierijstad - besluit over de omgevingsvisie.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer [3440](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Tilly Fast

drs. Sjef Jansen

dr. Michiel van Pelt

ir. Kees Slingerland (voorzitter)

drs. Willemijn Smal (secretaris)

drs. Gerrit de Zoeten

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsvisie.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Vanwege mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden en mogelijk kaderstelling voor m.e.r.-(beoordelings-)plichtige besluiten is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit(en)

Gemeenteraad Meierijstad.

Initiatiefnemer besluit(en)

College van burgemeester en wethouders Meierijstad.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gemeenteraad Meierijstad.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3440](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

